

De turture seu de ecclesia sermo

ΛΟΓΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΤΡΥΓΟΝΑ Ἦτοι εἰς τὴν Ἐκκλησίαν.

55.599

α'. Ἡ τρυγῶν ἢ φιλέρημος, ὅτε ἐν ὕλαις συγκοιταζομένη καλεῖ τὸν ὁμόζυγον, γοεραῖς κολακείαις τὰς κοιλάδας δονήσασα, καὶ τὸν ἑαυτῆς ἄρρνενα παρ' ὕδασι νεμόμενον θέλξασα, καὶ τοῦτον πετάσασα παραινεῖ ταχεῖαν τὴν πτῆσιν ποιήσασθαι· ὁμοφώνῳ δὲ γνώμῃ ἐπὶ τῶν στερεμνίων πρέμνων τὴν καλιὰν αὐτῶν πήξασαι καὶ ἀφόβως ἐπιάζουσι, καὶ τοὺς νεοττοὺς ἑαυτῶν ἐκεῖθεν πετάζουσι. Φασί τινες τὴν τρυγόνα φίλανδρον εἶναι καὶ φίλαγον· ὥστε κὰν συμβῆ τὸν ταύτης ἄρρνενα ὑπὸ ἀετοῦ ἀναλωθῆναι, ἢ ὑπὸ ἰξευτοῦ θηρευθῆναι, ταύτην ἐτέρῳ ἀνδρὶ μὴ ἐπιμίγνυσθαι, ἀλλ' αὐτὸν ποθεῖν, αὐτὸν ἀναμένειν, καὶ τῇ τούτου μνήμῃ συναποθνήσκειν. Ἀκούσατε, γυναῖκες, οἷα σωφροσύνη ἐν ὀρνέοις εὐρίσκεται. Ὅσοι τοίνυν τὴν μορφήν τῆς τρυγόνος ἐν ὄψει φέρετε, τὴν ταύτης σωφροσύνην μιμήσασθε.

Τοιαύτη ἐστὶν ἡ πάνσεμνος Ἐκκλησία. Τοῦ γὰρ ἀνδρὸς αὐτῆς Χριστοῦ σταυρωθέντος καὶ εἰς οὐρανοὺς ἀνελθόντος, ἐτέρῳ ἀνδρὶ οὐκ ἐπιμίγνυται· ἀλλ' αὐτὸν ποθεῖ, αὐτὸν ἀναμένει, καὶ τῇ τούτου μνήμῃ συναποθνήσκει. Ἄλλ' ἵνα μὴ δόξωμεν, ἀγαπητοὶ, ἕξωθεν εἶναι τῶν Γραφῶν μνημονεύσαντες τρυγόνος, φέρε αὐτῶν τῶν Γραφῶν μνημονεύσωμεν. Μαρτυρεῖ ὁ Δαυὶδ ὁ μακάριος, καὶ κελαδεῖ λέγων· Καὶ γὰρ στρουθίον εὗρεν ἑαυτῷ οἰκίαν, καὶ τρυγῶν νοσσιὰν ἑαυτῇ, οὗ θήσει τὰ νόσσια ἑαυτῆς. Καὶ ποῖον λέγει στρουθίον; Ἡ πάντως τὸν ἄνθρωπον· Ἡ γὰρ ψυχὴ ἡμῶν, ὡς στρουθίον, ἐρρύσθη ἐκ τῆς παγίδος τῶν θηρευόντων. Ὁ δὲ γε Κύριος βουλόμενος δεῖξαι τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς, πόσον ἄλλων ἐν ἀγίωσύνῃ διαφέρουσι, λέγει πρὸς αὐτούς· Μὴ φοβεῖσθε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε ὑμεῖς. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Σολομὼν ἐβόα λέγων· Ἴνα σώζῃ, ὡσπερ δορκὰς ἐκ βρόχων, καὶ ὡσπερ ὄρνεον ἐκ παγίδος. Καὶ πάλιν ἡ θεία φωνή· Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν κόκκω σινάπιοι, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔσπειρεν ἐν τῷ ἰδίῳ ἀγρῷ· ὁ μικρότερον μὲν ἐστὶ πάντων τῶν σπερμάτων· ὅταν δὲ ἀύξηθῆ, γίνεται μείζον πάντων τῶν λαχάνων, ὥστε ἐλθεῖν πάντα τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατασκηνοῦν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ. Καὶ γὰρ ἐνταῦθα τὰ πολυαρίθμητα γένη τῶν ἀνθρώπων ὀρνέοις παρείκασε. Καὶ γὰρ στρουθίον εὗρεν ἑαυτῷ οἰκίαν, καὶ τρυγῶν νοσσιὰν ἑαυτῇ, οὗ θήσει τὰ νόσσια ἑαυτῆς. Τρυγόνι παρείκασε τὴν πάνσεμνον Ἐκκλησίαν διὰ τὰ ποικίλα τῆς σοφίας χαρίσματα. Ὅτι δὲ πεποικιλταὶ ἡ Ἐκκλησία, ἔστι τοῦ Δαυὶδ ἀκοῦσαι λέγοντος· Πᾶσα ἡ δόξα τῆς θυγατρὸς τοῦ βασιλέως ἔσωθεν ἐν κροσσωτοῖς χρυσοῖς περιβεβλημένη, πεποικιλμένη. Καὶ γὰρ στρουθίον εὗρεν ἑαυτῷ οἰκίαν, καὶ τρυγῶν νοσσιὰν ἑαυτῇ, οὗ θήσει τὰ νόσσια ἑαυτῆς· τουτέστιν, ὑπὸ τοὺς στερεμνίους κλάδους τοῦ σταυροῦ ἐκτρέφουσα τὰ νεοφώτιστα τέκνα.

Ταύτης δὲ τῆς τρυγόνος μέμνηται καὶ Ἱερεμίας λέγων· Τρυγῶν καὶ χελιδῶν ἀγροῦ, στρουθία καὶ τέττιγες ἔγνωσαν καιρὸν εἰσόδου αὐτῶν, τρυγόνα λέγων τὴν πάνσεμνον Ἐκκλησίαν, χελιδόνα τὸν φιλόανθρωπον Ἰωάννην, τέττιγα τὸν εὐλαλον Παῦλον, τὸν τῆς Ἐκκλησίας αὐλόν. Περὶ ταύτης τῆς τρυγόνος ἐντέλλεται ὁ Κύριος τῷ Ἀβραάμ· Λάβε μοι δάμαλιν τριετίζουσαν, καὶ κριὸν τριετίζοντα, καὶ αἶγα τριετίζουσαν, καὶ περιστερὰν, καὶ τρυγόνα. Ταύτης τῆς τρυγόνος μέμνηται καὶ ἐν τοῖς Ἄσμασι τῶν ἁσμάτων ἡ Γραφή λέγουσα· Φωνὴ τῆς τρυγόνος ἠκούσθη ἐν τῇ γῆ ἡμῶν. Ἡ φωνὴ τῆς τρυγόνος ταύτης, τὸ οὐράνιον ἔαρ τὸν Χριστὸν οὐρανόθεν παραγίνεσθαι, ἡμῖν σημαίνει. Ἡ φωνὴ τῆς τρυγόνος ἠκούσθη ἐν τῇ γῆ ἡμῶν

σήμερον. Ἄλλ' ἀκούσωμεν τὴν φωνὴν τῆς τρυγόνος ταύτης, ποῖα μέλη κελαδεῖ. Μέλαινά εἰμι καὶ καλὴ, θυγατέρες Ἱερουσαλήμ. Μὴ ἐμβλέψητέ με, ὅτι ἐγὼ μεμελανωμένη εἰμὶ, ὅτι παρέβλεψέ με ὁ ἥλιος. Μέλαινά εἰμι καὶ καλὴ· μέλαινα, διὰ τὴν προτέραν παράβασιν, καλὴ, διὰ τὴν ταχεῖαν μετάνοιαν· μέλαινα, διὰ τὸ ἐν τῷ πταίσματι πένθος, καλὴ, διὰ τὸ ἐν τῷ βαπτίσματι φέγγος. Μέλαινά 55.600 εἰμι καὶ καλὴ, θυγατέρες Ἱερουσαλήμ. Θυγατέρας λέγει τῆς Ἱερουσαλήμ τὰς ἀγίας τῶν πατέρων ψυχάς. Μέλαινά εἰμι καὶ καλὴ, ἡ ἐξ ἔθνων Ἐκκλησία. Μὴ βλέψητε ὑμεῖς, αἱ ἅγιοι ψυχαὶ, μὴ ἐμβλέψητε εἰς ἐμέ, ὅτι ἐγὼ εἰμι μεμελανωμένη, ὅτι παρέβλεψέ με ὁ ἥλιος τῆς δικαιοσύνης, διὰ τὴν προτέραν μου πλάνην. Ποῖος ἥλιος παρέβλεψεν αὐτήν; Οὐ πάντως περὶ οὗ λέγει ἐν τῷ Ἐκκλησιαστῇ, Ἀνατέλλει ὁ ἥλιος, καὶ δύνει ὁ ἥλιος, καὶ εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ ἔλκει. Ἀνατέλλει γὰρ ἡμῖν ὁ ἥλιος τῆς δικαιοσύνης, Χριστὸς ἐκ Μαρίας, τὸ κατὰ σάρκα· ἀνατολὴ ὄνομα αὐτῷ· ἔδυνε ἄλλοτε, ὅτε ἐπὶ τοῦ σταυροῦ καὶ εἰς τὰ καταχθόνια κατήλθεν. Ἀνατέλλει ὁ ἥλιος, καὶ δύνει ὁ ἥλιος, καὶ εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ ἔλκει.

Ὅτε εἰς οὐρανοὺς ἀνήλθε, τότε ἡμᾶς εἶλκεν. Ὅταν γὰρ ὑψωθῶ, τότε πάντας ἔλκυσω πρὸς ἑμαυτόν. Περὶ τούτου τοῦ ἡλίου τῆς δικαιοσύνης καὶ Ἡσαΐας φθέγγεται λέγων· Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀνατελεῖ ὁ ἥλιος τῆς δικαιοσύνης, καὶ ἴασις ἐν ταῖς πτέρυξιν αὐτοῦ. Ἐλθόντος γὰρ τοῦ ἡλίου τῆς δικαιοσύνης Χριστοῦ, ἡ αἰμορροῦσα ἀψαμένη τοῦ πτερυγίου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, τὰς πηγὰς τῶν αἱμάτων ἐξήρανε. Μέλαινά εἰμι καὶ καλὴ, θυγατέρες Ἱερουσαλήμ. Εἴ τίς ἐστὶν ἐνθάδε ἐστηκυῖα ψυχὴ ἁμαρτία μεμελανωμένη, μὴ φοβείσθω· μόνον μετανοεῖτω, καὶ λεγέτω· Μέλαινά εἰμι καὶ καλὴ. Εἰ καὶ πρὸς ἐσχάτην ἀναπνοὴν τυγχάνει εἰ καὶ πρὸς ἐσπέραν ὥρα ἐστὶ, μὴ φοβείσθω· μετανοεῖτω μετὰ κλαυθμοῦ. Τὸ γὰρ ἐσπέρας ἀυλισθήσεται κλαυθμὸς, καὶ εἰς τὸ πρῶτ' ἀγαλλίασις. Μίμησαι Ἐζεκιάν τὸν βασιλέα, ὃς ἀρρώστια ὑποπεσὼν κατέκειτο ἐπὶ κλίνης· ἀκούσας δὲ Ἡσαΐου λέγοντος πρὸς αὐτόν· Τάξαι περὶ τοῦ οἴκου σου· μέλλεις γὰρ σὺ τελευτᾶν, καὶ οὐ ζήσῃ· στραφεῖς πρὸς τὸν τοῖχον, δάκρυσι μετανοίας τὴν κλίνην ἐδρόσιζε, τὸν ἥλιον ἐνεπόδιζε, καὶ πεντεκαίδεκαετῆ ζωῆς χρόνον παραχρήμα ἐλάμβανεν.

β'. Εἴ τίς ἐστὶν ἐνταῦθα κατηχούμενος, μετανοεῖτω, προσερχέσθω τῷ Θεῷ, τῷ ὕδατι βαπτιζέσθω, τῷ βλέμματι φωτιζέσθω. Εἴ τίς ἐστὶν ἐνθάδε πιστὸς ἁμαρτήσας, τῷ ὕδατι τῶν δακρύων τὸ σῶμα λουέτω, καὶ τῷ ἐλαίῳ τῆς εὐποίας τὴν ψυχὴν λαμπρυνέτω. Ἐὰν οὕτω σεαυτὸν καλλωπίσης, ἐὰν τοῖς κατορθώμασιν αὐτὴν ὠραΐσης, ἔρᾳ σου ὁ θεὸς λόγος, ἄπτεται σου τῆς διανοίας, πρὸς πόθον Θεοῦ ἐξέλκει· λέγεις καὶ σὺ, Οἶ μοι, τετρωμένη ἀγάπης ἐγώ· καθάπερ γὰρ βέλει τῇ ἀγάπῃ τιτρώσκονται αἱ τῶν ἁγίων ψυχαί. Θέλεις ἀκοῦσαι αὐτοῦ τοῦ βέλους λαλοῦντος; Ἀνάγνωθι τὸν Ἡσαΐαν, καὶ ἐν αὐτῷ εὐρήσεις πῶς λαλεῖ τὸ βέλος· Καὶ ἔθηκέ με ὡς βέλος ἐκλεκτόν, ὁ Θεὸς Λόγος λέγει, καὶ ἐν τῇ φαρέτρᾳ αὐτοῦ ἔκρυσέ με. Τούτῳ τῷ βέλει τρωθεῖς Ἱερεμίας ἔλεγε πρὸς αὐτόν· Ἐγὼ δὲ οὐκ ἐκοπίασα κατακολουθῶν ὀπίσω σου, καὶ ἡμέραν ἀνθρώπου οὐκ ἐπεθύμησα. Τούτῳ τῷ βέλει τὴν διάνοιαν τρωθεῖς Δαυὶδ ἔλεγε πρὸς αὐτόν· Ἐκολλήθη ἡ ψυχὴ μου ὀπίσω σου, ἐμοῦ δὲ ἀντελάβετο ἡ δεξιὰ σου. Τούτῳ τῷ βέλει τρωθεῖς ὁ Πέτρος ἔλεγε τῷ Χριστῷ· Κύριε, σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. Τούτῳ τῷ βέλει τρωθεῖς ὁ Παῦλος καὶ συνδεθεῖς Χριστῷ, ἔλεγε· Τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; Τούτῳ τῷ βέλει τρωθεῖσα ἡ πάνσεμος Ἐκκλησία ἔλεγεν· Οἶμοι, τετρωμένη ἀγάπης ἐγώ. Ὡ στεναγμὸς ἐκ μέσου τῆς καρδίας βλυστάνων φιλόχριστα νάματα· ὦ στεναγμὸς, τὸν οὐράνιον νυμφίον Χριστὸν πρὸς ἑαυτὴν ἐπισπωμένη.

Διὰ τοῦτο αὐτὴ λέγει· Φιλησάτω με ἀπὸ φιλημάτων στόματος αὐτοῦ. Μεμνήσθευμαι τῷ οὐρανίῳ νυμφίῳ διὰ νόμου καὶ τῶν προφητῶν. Ἐγὼ ἡ Ἐκκλησία

ἢ ἐξ ἔθνων μεμνηστευμένη οὐκ ἔτι βούλομαι διὰ Μωϋσέως, ἢ διὰ Ἡσαΐου, ἢ διὰ Ἱερεμίου καὶ τῶν λοιπῶν προφητῶν, ἀλλ' αὐτὸς ἐλθέτω· βούλομαι στόμα πρὸς στόμα λαλῆσαι αὐτῶ· αὐτὸς ἠκέτω, Φιλησάτω με ἀπὸ φιλημάτων στόματος αὐτοῦ. Ἀκούω Ἱερεμίου λέγοντος περὶ αὐτοῦ· 55.601 Βαθεΐα ἢ καρδία αὐτοῦ παρὰ πάντας, καὶ ἄνθρωπός ἐστι, καὶ τίς γινώσεται αὐτόν; Αὐτὸν ποθῶ, αὐτόν ἰκετεύω. Φιλησάτω με ἀπὸ φιλημάτων στόματος αὐτοῦ. Ἀκούω τοῦ Ἀμῶς λέγοντος· Ἴδου ἄνθρωπος ἐστὼς ἐπὶ τείχους ἀδαμαντίνου, καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ ἀδάμας. Αὐτόν ζητῶ, ἠκέτω, φιλησάτω με ἀπὸ φιλημάτων στόματος αὐτοῦ. Καὶ ὡσπερ γυνὴ φίλανδρος, ἀπόντος τοῦ ἀνδρός, παρακύπτουσα διὰ θυρίδων αὐτόν περιβλέπεται, αὐτόν περισκοπεῖ, καὶ κατὰ τὴν γῆν, καὶ κατὰ τὴν θάλασσαν· κἂν ἴδῃ πλοῖον ἐρχόμενον, ἐκεῖ τὸν ἑαυτῆς ἄνδρα φαντάζεται· κἂν ἴδῃ ὁδοιπόρους ἐρχομένους πόρρωθεν, ἐκεῖ τὸν ἑαυτῆς ἄνδρα λογίζεται εἶναι· πολλακίς γὰρ αὐτοῖς συναντήσασα ἐπερωτᾷ περὶ τοῦ ἰδίου ἀνδρός· Εἶπατέ μοι, ποῦ αὐτόν ἐάσατε, ἐν ποίᾳ πόλει ἢ κώμῃ, τί λέγοντα, ἢ τί ποιοῦντα, ἢ πότε ἐρχόμενον;

γ'. Τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ἡ πάνσεμνος Ἐκκλησία φιλήματι ἀγίῳ καὶ ἀγάπῃ συνεχομένη, πάντας τοὺς προφήτας ἐπερωτᾷ λέγουσα· Ἴδετε αὐτόν; ἄρα ἔρχεται; ἄρα οὐκ ἔρχεται; ἄρα ἐν οὐρανῷ ἐστίν; ἄρα τὰ ἀπλόγητα πρόβατα τὰ ἐνενηκονταεννέα ἐν οὐρανῷ νέμει, καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ πεπλανημένον πρόβατον; Εἶπατέ μοι, ποῦ ποιμαίνει, ποῦ κοιτάζει, ὃν ἠγάπησεν ἡ ψυχὴ μου; Ἐπερωτώμενοι δὲ οἱ προφῆται, δι' ἐνὸς φθέγγονται Ἡσαΐου, καὶ λέγουσι· Εἶδομεν αὐτόν· ἀλλ' εἰ ἐκεῖνον ἐκδέχη, εἶδομεν αὐτόν, καὶ οὐκ εἶχεν οὔτε τὸ εἶδος αὐτοῦ, οὔτε τὸ κάλλος, ἀλλὰ τὸ εἶδος αὐτοῦ ἄτιμον καὶ ἐκλείπον παρὰ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων. Ἀποκρίνεται ἡ πάνσεμνος νύμφη Ἐκκλησία· ἐκεῖνός ἐστίν, αὐτόν ποθῶ, αὐτόν ζητῶ, ἰκετεύω, Φιλησάτω με ἀπὸ φιλημάτων στόματος αὐτοῦ. Ἀποκρίνεται πρὸς αὐτὴν Ἡσαΐας· Εἰ αὐτός ἐστίν, ἔρχεται, καὶ μετὰ ἰσχύος πολλῆς ἔρχεται. Κύριος, Κύριος ἔρχεται, καὶ ὁ βραχίον αὐτοῦ μετὰ κυρίας. Ἴδου ὁ μισθὸς αὐτοῦ, καὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ ἐναντίον αὐτοῦ· καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ συνάξει ἄρνας, καὶ τὰς ἐν γαστρὶ ἐχούσας παρακαλέσει.

Ἀκούει αὕτη, ὅτι ἀκριβῶς τὰ περὶ αὐτοῦ διηγεῖται Ἡσαΐας καὶ λέγει αὐτόν ποιμένα· Ὡς ποιμὴν ποιμανεῖ τὸ ποῖμνιον αὐτοῦ, καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ συνάξει ἄρνας, καὶ τὰς ἐν γαστρὶ ἐχούσας παρακαλέσει· καὶ λέγει αὐτῶ· Ποῦ ποιμαίνει, ποῦ κοιτάζει, ὃν ἠγάπησεν ἡ ψυχὴ μου; Πέμπει αὐτὴν Ἡσαΐας πρὸς Ἰωάννην, καὶ λέγει αὐτῇ Ἰωάννης· Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· Ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. Ἀπέρχεται εἰς τὴν ἔρημον πρὸς Ἰωάννην, κρατεῖ αὐτόν, ἐπερωτᾷ· Εἶπέ μοι, εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός; Ἀποκρίνεται Ἰωάννης· Οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστός. Καὶ λέγει πάλιν αὕτη πρὸς αὐτόν· Εἰ οὐκ εἶ ὁ Χριστός, διὰ τί βαπτίζεις; Ἀπεκρίνατο πάλιν ἐκεῖνος· Οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστός· Ὅπισω μου ἔρχεται, ἰσχυρότερός μου ἐστίν· οὐδ' οὐκ εἰμὶ ἄξιος τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος αὐτοῦ λῦσαι. Ἔτι βραδύναντος αὐτοῦ, ἔλεγεν αὕτη· Οἴμοι, τετρωμένη ἀγάπης ἐγώ. Πάλιν πρὸς αὐτὴν Ἰωάννης· Μὴ στέναζε, παῦσαι, μόνον ἐπίσχες ὀλίγον. Θεωρεῖ Ἰωάννης προσερχόμενον τὸν Κύριον, καὶ λέγει αὐτῇ· Παῦσαι, μηκέτι στέναζε. Πόρρωθεν ὑποδεικνύει, τὸν δάκτυλον ἐκτείνας, καὶ λέγει· Ἴδε, ὃν ζητεῖς· Ἴδε, ὁ ἄμνος τοῦ Θεοῦ, ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου. Ἀκούσασα αὕτη ἄμνον παρὰ Ἰωάννου, καὶ ποιμένα παρὰ Ἡσαΐου, ἀμφιβάλλει λέγουσα ἐν ἑαυτῇ· Τίνι ἄρα πιστεύσω; ἄρα τούτῳ πιστεύσω, ἢ Ἡσαΐᾳ; Θεωρεῖ ὁ Δεσπότης, ὅτι ἀμφέβαλλε· κράζει καὶ λέγει· Ἐγὼ εἰμὶ ὁ ποιμὴν ὁ καλός· λυεῖ αὐτῆς τὴν ἀμφιβολίαν ἐκ τοῦ ῥήματος.

Προσέρχεται ἐκείνη τῷ νυμφίῳ, περιπτύσσεται αὐτόν, καὶ φιλεῖ αὐτόν. Καὶ πληροῦται τὸ ἐν τῷ Δαυὶδ γεγραμμένον· Ἔλεος καὶ ἀλή 55.602 θεια συνήντησαν,

δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη κατεφίλησαν. Ἴνα δὲ ἐντελέστερον μάθωμεν, ὅτι νύμφη τῷ νυμφίῳ συνήφθη, καὶ γάμος ἐγένετο πνευματικὸς, καὶ αὐλὸς ἐκθαλάμιος· ἄδει αὐτὸν ὁ Ἰωάννης, καὶ λέγει· Ὁ ἔχων τὴν νύμφην, νυμφίος ἐστίν· ὁ δὲ φίλος τοῦ νυμφίου, ἐστὼς καὶ ἀκούων τὴν φωνὴν αὐτοῦ, χαρὰν χαίρει διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου. Ἐκεῖνον δεῖ ἀυξάνειν, ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι. Χρεῖα ἦν ὡς ἐν γάμῳ καὶ δῶρα γράφεσθαι τῇ νύμφῃ· ἔδει χάρτην ζητηθῆναι, καὶ γραφέα, καὶ κάλαμον. Ὁ χάρτης παρὰ Ἡσαΐου εὐρίσκεται. Ἐπιτάσσει τῷ γραφεῖ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, καὶ λέγει· Λάβε μοι τόμον καινὸν, μέγαν, καὶ γράψον εἰς αὐτὸν γραφίδι ἀνθρώπου. Ἐζητεῖτο ὁ κάλαμος, εὐρέθη παρὰ τῷ Δαυΐδ. Λέγει γὰρ περὶ αὐτοῦ· Ἡ γλῶσσά μου κάλαμος γραμματέως ὀξυγράφου, ὠραῖος κάλλει παρὰ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων. Ταύτην τὴν Ἐκκλησίαν ὁ Δαυΐδ νυμφοστολεῖ· αὐτὸς αὐτὴν καλλωπίζει, αὐτὸς αὐτὴν νουθετεῖ, καὶ διδάσκει ὡς νυμφοστόλος, ἢ, ὡς ἔθος ἐστὶ λέγειν τοῖς ἀνθρώποις, παράνυμφος. Παραγγέλλει τῇ νύμφῃ· Βλέπε, τέκνον· Ἄκουσον, θύγατερ, καὶ ἴδε, καὶ κλῖνον τὸ οὖς σου, καὶ ἐπιλάθου τοῦ λαοῦ σου· καὶ ἐπιθυμήσει ὁ βασιλεὺς τοῦ κάλλους σου. Μὴ νομίσης ὅτι ἴση αὐτοῦ εἶ. Ἄκουσον, θύγατερ, καὶ ἴδε, καὶ κλῖνον τὸ οὖς σου, καὶ ἐπιλάθου τοῦ λαοῦ σου· καὶ ἐπιθυμήσει ὁ βασιλεὺς τοῦ κάλλους σου· ὅτι αὐτὸς ἐστὶν ὁ Κύριός σου· καὶ προσκυνήσουσιν αὐτῷ θυγατέρες Τύρου ἐν δώροις. Ἐάν μου ἀκούσης, θύγατερ, τὸ πρόσωπόν σου λιτανεύσουσιν οἱ πλούσιοι τοῦ λαοῦ τῆς γῆς.

Ἔδει λοιπὸν γραφῆναι, καὶ τὰ παρ' ἐκάστου αὐτῶν διδόμενα, δούλους καὶ παιδίσκας· παρὰ μὲν τοῦ Χριστοῦ, δούλους· παρὰ δὲ τῆς νύμφης, παιδίσκας· τοὺς δούλους δίδωσιν ὁ Χριστὸς· ἔρχονται Παῦλος καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος δούλοι Ἰησοῦ Χριστοῦ· ἀπαιτοῦσι καὶ τὰς παρὰ τῆς νύμφης παιδίσκας. Ὁ Δαυΐδ ὑπαγορεύει· Ἀπενεχθήσονται τῷ βασιλεῖ παρθένοι ὀπίσω αὐτῆς, αἱ πλησίον αὐτῆς ἀπενεχθήσονται σοι. Γίνεται ὁ γάμος· ἔρχεται ὁ Κύριος μυστικῶς ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας. Κανᾶ δὲ ἐρμηνεύεται κτίσις Θεοῦ· κτίσις δὲ τοῦ Θεοῦ ὁ πᾶς κόσμος. Ὡδε τοὺς γάμους τελεῖ τοὺς πνευματικὸς, ἔρχεται ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας, καὶ παραγίνεται ἐκεῖ πᾶς ὁ τῶν ἀγίων χορὸς· προσφέρουσι τῷ νυμφίῳ τὰ δῶρα, ἕκαστος κατὰ τὴν οἰκείαν δύναμιν, ὡς ἐν γάμῳ, Ἀβραὰμ τὸν μόσχον, ἢ τούτου γυνὴ Σάρρα τοὺς ἐγκρυφίας, Ἰσαὰκ τὰ ξύλα, Ἰακώβ τοὺς ἐρίφους, Ἰωσήφ σιτοδοτεῖ, Μωϋσῆς λαμπαδουχεῖ, Ἡσαΐας ἄδει, καὶ Δαυΐδ χορεύει. Καὶ ἐπειδὴ ἔδει καὶ γυναῖκας ἀγίας παρεῖναι εἰς τὸν τοιοῦτον γάμον, κάκεινας ἄδειν, ἔρχεται Ἐσθήρ, Ἰουδῆθ στολίζεται, καλλωπίζεται· καὶ Μαρία ἡ τοῦ Μωϋσέως ἀδελφὴ λαμβάνει τὸ τύμπανον, καὶ λέγει· Ἄσωμεν τῷ Κυρίῳ· ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται. Καὶ ἐπειδὴ ἔδει ὡς ἐν γάμῳ τοιοῦτῳ καὶ ἐγγράφεσθαι ἐπαίνους, Παῦλος ἐπαίνων τὸν γάμον λέγει· Τίμιος ὁ γάμος ἐν πᾶσι, καὶ ἡ κοίτη ἀμίαντος.

Ὅτι δὲ περὶ Χριστοῦ λέγει καὶ τῆς Ἐκκλησίας, αὐτὸς ἑαυτὸν ἐρμηνεύσάτω· Τί γὰρ, φησὶ, γέγραπται; Ἐνεκεν τούτου καταλείπει ἄνθρωπος τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ προσκολληθήσεται τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. Τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν· ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χριστὸν καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Ὁ οὖν ἐκεῖνος ἐρμηνεύει, ἡμεῖς μὴ ἀμφιβάλλωμεν, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν· ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος, σὺν τῷ ἀνάρχῳ Πατρὶ, καὶ τῷ παναγίῳ καὶ ζωοποιῷ αὐτοῦ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.